

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

„Gedenk de sabbatdag...”

In Israëls oude geschiedenis zoals die in de bijbel verteld wordt, is er een tijd geweest die sterk op de onze lijkt. Het was de periode die voorafging aan de babylonische ballingschap. Dat waren moeilijke jaren. De problemen stapelden zich huizenhoog op en toch probeerden de mensen er zonder God mee klaar te komen. Het was eigenlijk een soort eindtijd, zoals onze geschiedenis er meerdere gekend heeft en er ook eens een allerlaatste eindtijd zal komen.

In die moeilijke tijd dan gebeurde er in Jeruzalem iets opmerkelijks. Er traden mannen op, profeten, die de mensen terugriepen naar God en zijn dienst. Verschillende van zulke profeten waren er wel, maar ik noem nu de twee grootsten van die dagen, Jeremia en Ezechiël. Bij het vele wat zij zeiden was ook deze boodschap: mensen, jullie moeten de sabbat weer serieus nemen. Zoals onze God bevolen heeft: gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt (vgl. Jeremia 17; Ezechiël 20, 22, 23, 44-46).

Dat was een opmerkelijke boodschap. Je zou die in die tijd eigenlijk niet verwachten. Je zou denken dat die Godsmannen geredeneerd hadden: wel, er gebeuren om ons heen zulke verschrikkelijke en slechte dingen, laat die sabbatsontheiliging van onze dagen nu maar lopen. Want de sabbat, de zondag, ach, dat is toch maar een uiterlijkheid. Er staan nu belangrijker dingen op het spel. Toch dachten zij zo niet.

Eén van hen, Ezechiël, noemde de sabbat een teken van het verbond tussen de Here God en zijn volk (Ezechiël 20 : 12), zoals de oude Mozes trouwens ook al gezegd had (Exodus 31 : 13 en 17). Een teken van het verbond, dat wil zeggen dat de sabbat, de zondag, te vergelijken is met een trouwring die immers ook een verbondsteken is en wel van het huwelijksverbond.

En het is waar, zo'n trouwring is iets uiterlijks. Maar ik heb eens

**DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM**

gehoord van iemand die in een bepaald gezelschap waarin hij met onzuivere bedoelingen verkeerde, zijn trouwring afdeed om vrij te zijn van de band die hem aan zijn vrouw verbond. Op dat moment was die trouwring helemaal niet meer iets uiterlijks. Het was het huwelijk zelf, waarvan die man zich in die situatie onttrok.

Zo zagen de oude profeten dat nu ook. Bij het vele verkeerde dat de mensen toen deden, kwam nog dit erge dat zij ophielden sabbat te vieren. Toen zeiden de profeten: dit is als het afdoen van jullie trouwring. Dit is de ontkenning van het verbond dat de Here God in genade met jullie gesloten heeft. Daarmee zeggen jullie als 't ware: het is maar niet zo dat wij zondigen uit zwakheid, nee, wij willen ook zondigen. Wij zondigen omdat wij van God af willen. Wij hebben genoeg van dat verbond met Hem!

Zulke taal horen wij ook vandaag. Velen spreken zo door hun daden. En zij bevestigen het door de slordigheid waarmee zij de zondag behandelen.

Als u het daar niet mee eens bent, gaat u dan eens na bij uzelf of er aanleiding voor is om de sabbat, de zondag, in uw leven te herstellen.

Wij zijn daarin allemaal wel een beetje slap geworden, is mijn indruk.

In de eerste plaats wat de kerkgang betreft, maar ook verder heeft deze dag weinig eigens meer.

Is dat geen reden tot omkeer en boete? Laat u niet wijsmaken dat de zondag maar een waarde-loze uiterlijkheid is. Of dat 't niet zit in het naar de kerk gaan. Wij zijn nu ver genoeg afgedwaald om te zien dat 't helemaal niet zit in het niet naar de kerk gaan.

Zou dat een overgeestelijkheid van ons kunnen zijn dat wij zo weinig waarde meer hechten aan de uiterlijke vorm? Er lopen christenen rond met prachtige sabbatsgedachten, maar zonder sabbatdag. Zij laten de dag vallen en willen de gedachte vasthouden. Maar Mozes heeft niet gezegd: onderhoud de sabbatsgedachte, maar onderhoud de sabbatdag! De sabbat moet je 'doen', zei hij (Exodus 31 : 16, volgens de hebreeuwse tekst). Als je de dag hebt komen de gedachten vanzelf. Maar omgekeerd is dat niet zo. Uit mooie zondagsgedachten wordt de zondag niet geboren.

Wij moeten niet zo overgeestelijk zijn dat wij denken de zondag (en de christelijke feestdagen, om die er tussen hemelvaart en pinksteren ook even bij te betrekken) wel te kunnen missen. Wat wij nodig hebben is de bescheidenheid waardoor wij het belang van de uiterlijke vorm weer zien.

Door een herstel van de zondagsviering kunnen wij tonen dat wij niet bij de verbondsbrekers willen behoren.

Ik weet wat u tegen wilt werpen. U denkt aan het gevaar van een wettische zondagsviering. Nu, als de zondag massaal gevierd gaat worden, doet zich dat gevaar inderdaad voor en moet er tegen gewaarschuwd worden. In onze stad evenwel loopt het die spuigaten nog niet uit. Er tegen waarschuwen is dus even potstierlijk als het plaatsen van dranghekken op een leeg plein. Het zou een nieuw voorbeeld

Inhoud

- 249 Drs H. de Jong,
Gedenk de sabbatdag...
- 250 Mr J. Meulink,
Herdenken
- 251 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 252 Drs H. de Jong,
De vrijmaking herdacht
- 254 Prof. dr A. Troost,
Het overleven der mensheid en onze politieke roeping tot kernbewapening (2 - slot)

toevoegen aan de vele reeds bestaande waarin de kerk de situatie niet onderkende en het verkeerde woord sprak.

Ik bracht u in het begin bij de periode die voorafging aan Israëls ballingschap. Op de boeteprediking van de profeten hebben de mensen van toen zich niet bekeerd. De katastrofe is gekomen. Israël verloor Jeruzalem en zijn tempel en ging de boze wereld van Babel binnen. Maar de echte Israëlieten namen toen de sabbat mee. En zij onderscheidden zich door de sabbatsviering van de ongelovigen om hen heen. De sabbat was voor hen een krachtig middel om aan het verbond vast te houden. Dat hadden de profeten die op tijd over de sabbat gesproken hadden, dan toch maar bereikt!

Zo moeten ook wij in deze tijd van sekularisatie (onze ballingschap!) aan de zondag gaan terugdenken en die weer gaan herontdekken als waardevol hulpmiddel om aan het verbond met God vast te houden. De zondag van de kerkgang en de daarbij behorende heiliging. De zondag als de dag waarop wij ons ook in het uiterlijke van de wereld onderscheiden. Kortom, de zondag als trouwring, als teken van het verbond.

„Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt”.

Herdenken

1834-1944-1969-1984

1984 herdenkingsjaar

In het jaar 1984 valt er veel te herdenken.

Op 1 januari van dit jaar was het 500 jaar geleden, dat de reformator Zwingli in Wildhaus (Zwitserland) geboren werd.

Op 10 juli was het 400 jaar geleden, dat prins Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands te Delft vermoord werd.

Ook op ons kerkelijk erf is er veel te herdenken.

Op 13 oktober zal het 150 jaar geleden zijn, dat de Afscheiding begon. Op die datum werd door de kerkeraad van Ulrum een parig de Acte van Afscheiding of Wederkeer getekend.

Op 11 augustus was het 40 jaar geleden, dat in de Lutherse kerk te Den Haag de vrijmakingsvergadering gehouden werd. Tijdens deze vergadering die samengeroepen was in verband met de schorsing en afzetting van een groot aantal ambtsdragers, las prof. dr K. Schilder de Acte van Vrijmaking of Wederkeer voor.

En tenslotte in 1969 zette zich de breuk in de Vrijgemaakte kerken door. Dat is nu dus 15 jaar geleden.

De Afscheiding

Bij de Afscheiding ging het over de vraag wat de kerk is. Een opvoedingsinstituut? Een verzameling van emotioneel geraakte mensen? Een vergadering van beschaafde en brave mensen?

Of is ze de gemeente van Jezus Christus, die haar regeert door Zijn Geest en Woord?

Dit was de vraagstelling bij de Afscheiding. De Afscheiding was dan ook voluit reformatie, terugkeer tot gehoorzaamheid aan het Woord van God.

Het begon zo goed. Al waren er de eerste jaren nog al strubbelingen, later werd het beter. De kerk groeide. De Doleantie kwam en in 1892 verenigden zich het grootste deel van afgescheidenen en dolerenden in de Gereformeerde kerken van Nederland.

Maar hoe is de toestand nu?

Meer dan 10 kerken pretenderen gereformeerde kerken te zijn. De grootste van deze, de (syn.) Gereformeerde Kerken, hebben sinds jaren het uitgangspunt van de Afscheiding prijs gegeven.

In de laatste 15 jaar zijn deze kerken in de richting van de Ned. Herv. kerk gekoerst. Men is „Samen op weg”. De verwijdering van de andere kerken van gereformeerde signatuur is in de laatste jaren in snel tempo vergroot o.m. door uitspraken van de synodes van de (syn.) Gereformeerde Kerken. Op de bijeenkomst dit jaar van de Geref. Oecumenische synode bleek het feitelijk niet mogelijk om echt met deze kerken te spreken. Begrijpelijk nu van die kant steeds gesteld wordt, dat de anderen

DOOR J. MEULINK ENSCHEDÉ

eigenlijk achterblijvers zijn en zij de voorhoede. We hebben dat later in de Vrijg. geref. kerken ook meegemaakt, toen herauten van de „voortgaande reformatie” verkondigden, dat de anderen achterliepen.

De Vrijmaking

En dan de Vrijmaking. Het geschilpunt is voor de grote massa onbegrijpelijk. Men vroeg zich af hoe het mogelijk was dat men daar toen mee bezig was. Midden in de oorlog, zeer slechte verbanden, weinig communicatiemogelijkheden. Plotseling bemerkte het nederlandse volk, dat er weer een gereformeerde kerk bijgekomen was. Het was de Geref. Kerk art. 31 K.O. in de volksmond de „artikel eenendertigers” genoemd.

Deze naam werd gebruikt omdat men zich op grond van art. 31 van de kerkenordening distancieerde van de besluiten van de synode.

In het begin leek het allemaal niet zo erg. Men twistte in de kerk in verband met meningsverschillen. Die verschillen waren er overigens al jaren lang.

Er waren gereformeerden, die in de lijn van dr A. Kuyper meenden, dat de doop alleen geldig was bij mensen, die in het rijk van God zullen opgenomen worden. Wanneer de kinderen ge-

doopt worden, veronderstelt men, dat de gedoopten Gods heil zullen ontvangen. Ze moeten voor „geheiligden” gehouden worden, tenzij later in hun leven het tegendeel blijkt.

Wanneer dan later dat tegendeel inderdaad blijkt, is hun doop een schijndoop geweest.

Daartegenover stond een andere opvatting, nl. dat alle kinderen van gelovigen verbondskinderen zijn, in Christus geheiligd en dat dus aan allen de heilsbelofte van dat verbond toekomt. Kinderen, die later deze belofte niet van harte aannemen zijn verbondsbrekers, en plaatsen zich daarmee buiten het koninkrijk van God.

De twist over deze beide beschouwingen werd steeds heftiger. Wellicht hebben de slechte verhoudingen tussen de hooglaren daar ook toe bijgedragen.

De synode ging toen, zonder daar enig recht toe te hebben, de opvatting, die in de lijn van Kuyper lag, als de enig schriftuurlijke bestempelen.

Deze synodale uitspraak werd bindend verklaard. Alle ambtsdragers moesten ermee instemmen. Er mocht niets geleerd worden wat niet ten volle met deze uitspraak in overeenstemming was.

In feite had men daarmee een vierde belijdenisgeschrift ingevoerd. En dan nog wel een, die boven de Schrift uitging. Vandaar dat men sprak over boven schriftuurlijke binding.

Daar kwam nog bij, dat de synode zich als een soort opperkerkeraad ging gedragen. Bij verzet volgde onverwijld schorsing en afzetting.

Vrijmaking, hoe verdrietig ook, was in 1944 nodig. Het was geboden elke binding, die uitgaat boven de Schrift te verwerpen.

We mogen zeggen, dat bij de Vrijmaking Christus Zijn volk opnieuw in vrijheid heeft gesteld, opdat dat volk zich nu achter Hem aan vernieuwd en vernieuwend zou inzetten voor de zaak van Christus.

Vrijmaking was een noodzakelijke, maar toch pijnlijke breuk met broeders en zusters van eenzelfde huis.

Het merkwaardige is, dat de door de synode als enig schriftuurlijk geijekte opvatting later een rustige dood is gestorven. Vrijwel niemand aanvaardt meer de gedachtenconstructie van Kuyper over verbond en doop.

Helaas zijn de (syn.) Gereformeerde Kerken nooit verder gekomen dan het besluit terzijde te stellen.

Men wilde niet uitspreken dat de bindingen verkeerd waren. Dat zou een diskwalificatie van de generatie van toen betekend hebben.

Ondanks deze terzijdestelling is

de kloof tussen de (syn.) Gereformeerde Kerken en de onze toch breder geworden. De (syn.) Gereformeerde Kerken hebben zich nu ver verwijderd van de Afscheiding.

Een breuk in de Vrijg. Geref. kerken

Wat waren we in de eerste jaren na de Vrijmaking zelfverzekerd. De kring van de niet-vrijgemaakten werd steeds meer tot besmet gebied verklaard. Samenwerking met anderen was zo iets als kerkverraad.

Wat zijn we in de vrijgemaakte kerken snel voor onze hoogmoed gestrafd.

Al in 1948 kwamen er onderlinge moeilijkheden. Ze werden het eerst openbaar op het zogenaamde Amersfoorts congres, dat in dat jaar gehouden werd.

Een belangrijk punt van verschil in de kerken was de vraag hoe we de Vrijmaking hebben te bezien.

Velen zagen de vrijmaking als een afscheiding van de ware kerk van de valse. Voor hen stond de vrijmaking op één lijn met de reformatie en de afscheiding. Daar werd, zo zei men, in 1944 een nieuw begin gemaakt.

Men trok dan ook vaak een parallel met de uitleiding van het volk Israël uit Egypte.

Volgens anderen was de vrijmaking niet een zich afscheiden van hen, die niet van de kerk zijn. In de tijd van de vrijmaking is juist van de kant van de bezwaarden, o.m. door prof. Schilder, steeds betoogd: wij behoren bij elkaar, wij hebben niemand een vaarwel toegeroepen.

Wat de vrijmaking dan wel was? Niet meer en ook niet minder dan een zich vrijmaken van besluiten, van bindingen aan bepaalde uitspraken en tuchtmataregelen. Niet een loslaten van andere broeders en zusters, niet een breken met de kerk. Indien ons geen plaats ontzegd was, zou onze vrijmaking voor God en mensen verwerpelijk geweest zijn.

Hadden we elkaar als vrijgemaakten nu maar verdragen ondanks ons verschil in waardering van de vrijmaking. Maar het ging net als in 1944.

Een *meningsverschil* werd tot een *confessioneel* verschil gebombardeerd.

Een opvatting over de vrijmaking werd inhoud van wat wij te geloven en te belijden hadden. Hoeveel men daarbij ging blijkt wel uit een stelling, die in de Reformatie (41e jrg., nr. 38, pag. 299) gepubliceerd werd: „Wil de zaak van Jezus Christus nog een toekomst hebben in ons land, dan zullen degenen die bij deze zaak betrokken zijn, elkander hebben te vinden in de benoeming en waardering van dat wat

in 1944 in Nederland is geschied binnen de Gereformeerde kerken."

Dit betekende, dat alle kerkleden moesten belijden, dat de vrijmaking is geweest een zich voegen bij de ware kerk en een zich afscheiden van hen, die niet van de kerk zijn.

We waren verplicht een vrijmakingsdaad tot inhoud van ons geloof te maken. Maar we mogen van een kerkhistorisch feit geen openbaringsfeit maken.

Uiteraard had deze vrijmakingsideologie praktische gevolgen voor de verhouding met andere kerken en met leden van andere kerken.

Het is begrijpelijk, dat door deze ontwikkeling de spanningen in de vrijgemaakte kerken steeds groter werden. Predikanten en kerkleden gingen heen. Tussen de 40 en 50 predikanten verlieten onze kerken. Sinds 1960 gingen jaarlijks 500 kerkleden over naar andere kerken.

Precies zoals in 1944 begonnen kerken en synodes te schorsen, waarbij men zich niets aantrok van de geldende kerkenordening. Zo werd ds A. v. d. Ziel geschorst zonder medewerking van de naastgelegen gemeente. De particuliere synode van Overijssel nam zonder enige bevoegdheid maatregelen. Ds Mulder en ds Visee werden aangepakt zonder dat ze zelfs gehoord werden. Van de kerkenordening trok men

zich niets meer aan. In een noodsituatie mag men daar gerust van afwijken, zo sprak de synode van Amersfoort uit. En zo kwamen omstreeks 1969 een aantal kerken buiten het verband van de Vrijg. Geref. kerken te staan zonder dat ze dit begeerd of gezocht hadden. Deze kerken trokken voortaan gezamenlijk op in onderworpenheid aan Gods Woord, aanvaardend de drie formulieren van Enigheid en levend naar de bepalingen van de kerkenordening. Men ging verder in het spoor van 1834.

Nederlands Gereformeerde Kerken

We zijn nu 15 jaar verder.

Intussen hebben de kerken een eigen naam gekregen: Nederlands Gereformeerde Kerken. Daarbij werd aangeknoopt bij de historische benaming, al werd de „e” achter Nederlands helaas weggelaten. Een eigen naam was gewenst om ons van de andere gereformeerde kerken te onderscheiden. Het is een dwaze zaak, dat de (syn.) Geref. Kerken en de (Vrijg.) Geref. kerken nog steeds dezelfde naam dragen. Dat geeft veel verwarring. Daar zijn echt wel betere mogelijkheden om eigen identiteit duidelijk te maken.

De oude kerkenordening is veranderd. Met behoud van de prin-

ciële uitgangspunten van de oude kerkenordening is er een kortere, meer hedendaagse regeling gekomen.

Aangenomen mag worden, dat we van twee uitstotingen wel wat geleerd hebben. Maar dreigen we toch na 15 jaar de les van de historie wat te vergeten?

In 1944 en 1969 hebben we tweemaal dezelfde les gehad.

Er waren beide keren meningsverschillen waarin we elkaar moesten verdragen. Noch de „veronderstelde wedergeboorte” noch de „vrijmakingsideologie” waren op zich een geldige reden voor een kerkbreuk.

Helaas werden er bovenschrijftuurlijke bindingen opgelegd. Een meningsverschil werd een confessioneel verschil.

Het kan zich zo gemakkelijk herhalen, vooral als het onderlinge vertrouwen zoek is. Is dat onderlinge vertrouwen in onze kerken wel altijd voldoende aanwezig?

Zijn we ons allen bewust, dat we als confessioneel gereformeerde kerken de plicht hebben elkaar tot een hand en voet te zijn?

Openbaart zich hier en daar niet een individualisme, dat zich uit in een zich weinig gelegen laten liggen aan de andere kerken.

Is de eerste liefde niet aan het verkoelen?

Is de situatie in Zwolle b.v. niet voor ons allen een beschamende zaak?

En verder. We zijn sinds 15 jaar

Redactie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

de zoveelste gereformeerde kerk. Wat doen wij daaraan?

Het ging er in 1944 en 1969 om gewoon gereformeerd te blijven en dus was er een hartelijk begeren om met alle gereformeerde belijders samen te gaan.

De eenheid van de gereformeerden lijkt steeds meer een utopie.

Ja, er worden zelfs wel conferenties van gereformeerden gehouden en tussen Nederlands en Christelijke Gereformeerden worden op verscheiden plaatsen samsprekingen gehouden. Maar gebeurt dat niet vooral om de stem van het geweten tot zwijgen te brengen?

Wanneer wederzijds ook werkelijk eenheid begeerd werd, zou dat ook zichtbaar moeten zijn.

Wanneer we dit jaar herdenken, moeten wij dat doen met schaamte in ons hart. Wat maken wij mensen er een puinhoop van.

Maar we mogen toch ook gedenken, dat de goede hand van onze God met ons was. In de meeste kerken kan men zich verheugen in een vrij rustig leven. In tal van plaatsen komen syn. gereformeerden tot ons over, omdat ze begeren weer lid van een echte gereformeerde kerk te zijn.

Maar laten we er wel voor oppassen tevreden met onszelf te zijn.

Zelfkritiek, ons toetsen, ook als kerk, aan Gods geboden blijft steeds nodig.

Mogen wij als Nederlands Gereformeerde Kerken gemeenten zijn, die blijven bij de leer, dat is bij het onderwijs van de apostelen. Gemeenten, waarin ieder mee helpt de eigen kerkgemeenschap te bouwen. Biddende gemeenten, die bijeenblijven en waar de liefde een trekpleister is voor buitenstaanders. Gemeenten waar elk gemeentelid zijn of haar taak vervult en let op de belangen van anderen.

Geve onze God en Vader, dat dit in de toekomst het beeld van de Nederlands Gereformeerde Kerken mag zijn.

Pleidooi

Vorige week had ik het over de eigen aard der psalmen, als je ze vergelijkt met geestelijke liederen van later. De psalmen schamen zich niet voor tranen, voor klachten en angst, terwijl daarentegen „gezangen” wat „lerend” zijn: „Wil dan nooit vergeten, God verlaat U niet”, of „Nu jaagt de dood geen angst meer aan”.

Er is nog een ander kenmerkend verschil tussen de psalmen en het geestelijk lied. De psalmen kennen een worstelen met God, terwijl gezangen vaak meteen maar goed vinden, wat God doet: „Wat God doet, dat is welgedaan”.

Bij David vind je niet zo maar instemming met wat God doet. Als hij ziek is of het benauwd heeft, dan vraagt hij: Waarom? Waar heb ik dit aan verdiend? Soms erkent hij zijn ongerechtigheden: „Genees mij, want tegen U heb ik gezondigd” maar in dezelfde psalm, waarin hij dát zegt, zingt hij ook: „Om mijn onschuld steunt Gij mij.” (Psalm 41).

In enkele psalmen nadert hij tot

Pastorale Notities

DOOR
A. H. ALGRA
MAASSLUIS

God met het argument, dat z'n vijanden, dus Gods vijanden, van Davids ziekte misbruik maken. Ze lachen, omdat hij treurt. Ze zullen God bespotten. Dus doet hij een beroep op God: Red mij om Uws Naams wil! Haast U, genees mij, opdat mijn haters niet lachen zullen. Dikwijls roept David de HERE aan met een beroep op Diens goedertierenheid. Dat is de trouw van Gods kant, in het verbond dat Hij met Zijn volk heeft. „Let op mijn verzuchting, sla acht op mijn hulpgeroep, 's morgens leg ik het U voor en zie uit. Het is toch zodat Gij de leugensprekers en de mannen van geweld verafschuwt. Als Gij dus gaat straffen, straf dan hen, maar verlos mij dank zij Uw goedertierenheid”. (Ps. 5).

In de volgende psalm heb je hetzelfde. David kijnt weg:

„Genees mij, HERE, mijn ziel is ten zeerste verschrikt. Hoe lang moet dat nog duren? Verlos mij, om Uwer goedertierenheid wil.” In dezelfde psalm (6) voert hij ook het motief aan, dat in het stille graf, onder de doden, des HEREN lof niet klinkt.

In psalm 30 punt hij dat pleidooi nog veel scherper aan: „Ik smeek U om hulp, wat wint U erbij als ik sterf en afdaal in het graf?” (Vert. Groot nieuws Bijbel.)

Als wij dat iemand hoorden zeggen in z'n gebed, zouden wij kritiek hebben: „Je bent niet onmisbaar. God vraagt geen rekenschap van Zijn doen. En hij heeft je niet nodig”. Maar David zegt: Als ik sterf, lijdt Gij verlies!

Wij beginnen al gauw over „eenswillendheid met God” en over „berusten”, „het overgeven”. Ook dat is nodig, maar pas als de strijd gestreden is. Het „worstelen met God” immers is zo voluit bijbels: „Gij hebt gestreden met God en mensen en gij hebt overmocht”. (Genesis 32 : 28).

De vrijmaking herdacht ¹⁾

„Zij gaven zich eerst aan de Here en vervolgens aan elkaar”

(vrij naar 2 Korintheërs 8 vers 5)

Het is vandaag (eigenlijk gisteren) veertig jaar geleden dat de vrijmaking plaats vond. Dat ging toen over de doop en daar gaat het vanmiddag ook over: 'Zal men ook de jonge kinderen dopen?', vraag en antwoord 74 van de Heidelbergse Catechismus. Vandaar dat ik de gelegenheid gebruik om aan de vrijmaking van destijds aandacht te besteden.

Ja, maar wij zijn toch niet 'Vrijgemaakt'?, hoor ik sommigen zeggen. Wij zijn toch Nederlands Gereformeerd? Dit geluid zou kunnen komen van diegenen in ons midden die zich later bij ons hebben gevoegd en eigenlijk geen vrijgemaakte en zelfs geen gereformeerde achtergrond hebben.

Tegen hen zeg ik: nee, wij zijn niet vrijgemaakt gereformeerd in de formele zin van het woord, maar we hebben met de vrijgemaakten toch wel een gezamenlijk verleden.

Ik zou het jammer vinden als dat helemaal vergeten werd. En dat is niet denkbeeldig. Want velen van ons schamen zich wat voor hun geestelijke familieband met de vrijgemaakten. Dat zijn immers zulke vreemde vogels in de kerkelijke volière. Die denken dat ze de alleen-zaligmakende kerk zijn, daar willen we eigenlijk liever niets mee te maken hebben.

Sommigen die van buiten af bij ons gekomen zijn, zullen wel eens op die eigenaardige gevoeligheid gestuit zijn, als ze vroegen naar onze band met hen: ach, gekke lui, vooral in hun kerkbeschouwing.

Behalve nu dat we hier met een karikatuur te doen hebben, want zij beschouwen zichzelf niet als de alleen-zaligmakende kerk, zij zeggen alleen dat zij de enige ware kerk zijn en zij spreken zich daarmee meer uit over de wettigheid van het instituut of de ambtelijke organisatie van de kerk dan over de zaligheid van de leden, – behalve dat dit dus een karikatuur is en als zodanig een zonde tegen het negende gebod (dat ons valse getuigenissen verbiedt!) moet U ook niet denken dat dit nu het enige is dat over vrijgemaakten te zeggen valt.

Ik moet zeggen dat ik niet zelden trots ben op mijn geestelijke familieband met hen. En ik zal U zeggen, waarom. Wat ik altijd zo waardeer in hen is dat ze menselijke banden zo gelovig ondergeschikt maken aan de band met de Here. Niet dat ze zich daarbij nooit eens vergissen, dat ze dus om 's Heren wil wel eens nee zeggen tegen mensen tot wie de Here zelf ja zegt, zeker, maar toch, de wil, de begeerte om Hem inderdaad de eerste te laten zijn en de verticale relatie tot Hem te laten heersen over de horizontale tot elkaar – daarin zijn ze echt kerk.

Want kerk van Jezus Christus zijn, dat is, om het met een variant op een woord van Paulus te zeggen, „zij gaven zich eerst aan

DOOR H. DE JONG AMSTERDAM

de Here en vervolgens aan elkaar.” Wanneer een kerk dat vergeet, kan ze nog wel voor een poosje een 'sociale unit' zijn, maar dan valt ze toch vroeg of laat definitief uit elkaar.

Van dat ware-kerk-zijn van de vrijgemaakten is dan ook meer waar dan sommigen waar willen hebben.

Ik denk dat wij als nederlands gereformeerden onder andere tot taak hebben om met het vele goede van onze tweeling-zuster naar buiten te treden en er onze medechristenen mee te zegenen, want inderdaad, ze zijn wel wat geïsoleerd en op zichzelf, die vrijgemaakten.

Ik kan het ook nooit goed hebben wanneer andere kerken of christenen lelijk over hen doen. En helemaal niet als dat onder ons gebeurt. Want weliswaar zijn we langs de weg van een konflikt uit elkaar geraakt, maar dat is toch een konflikt waarvan ik steeds meer zeg: waar twee kijven hebben twee schuld, of, in de taal van Jezus' gelijkenis: „Dat heeft een vijandig mens gedaan” (Mattheüs 13 : 28). En dat zeg ik temeer als ik let op de grote scheiding der geesten die zich door de tegenwoordige christenheid heen voltrekt.

Hoe liefelijk zou het zijn als broeders en zusters van hetzelfde huis ook als broeders en zusters samenwoonden. Want dat zijn zij: broeders en zusters van hetzelfde huis, van hetzelfde geloof. De Here zegene hen.

Maar U bent toch ooit door hen geschorst, dominee? Ja, maar in mijn beste ogenblikken zeg ik met David: „Slaat een rechtvaardige mij, het is olie voor mijn hoofd” (Psalm 141 : 5). Ik zeg hiermee niet dat de tuchtmaatregel tegen mij een rechtvaardige klap was, alleen dat het een klap van rechtvaardigen was.

Genoeg, ik zou iets zeggen over de vrijmaking. Eigenlijk heb ik dat trouwens al een beetje gedaan. Want ik had het over die voorrang die de vrijgemaakten aan de Here geven als ze het over de kerk hebben. Daar preeks ik hen om, maar dat is een rechtstreeks voortvloeiende uit de vrijmaking.

Dat zal ik uitleggen. Het ging in de vrijmaking hoofdzakelijk over verbond en doop: hoe moet je een klein kind dat gedoopt wordt

beschouwen? Moet je dat houden voor wedergeboren? Ja, zoiets, zei de gereformeerde synode van destijds, want de doop van een kind veronderstelt de wedergeboorte van dat kind. Anders zou de Here bij de doop nooit kunnen zeggen: jij bent mijn kind.

Het mooie hiervan was dat de synode niet wilde dat er vrijblijvend gedoopt zou worden. Ze verbond aan de doop heel nauw de wedergeboorte en ze zei daarmee: denk erom, niet zomaar dopen en dan de opvoeding maar blauw-blauw laten! Nee, aan de doop zit de wedergeboorte vast. Dat was het mooie.

Maar ze ging toch te ver. (Wat is dat toch jammer in het leven, dat je ook in het mooie te ver kunt gaan!) Te ver? Hoe dan? Nou, met die veronderstelde wedergeboorte natuurlijk. Want daardoor werd de doop toch een beetje op losse schroeven gezet.

Iemand die als gedoopte opgroeit en zich dan op z'n doop gaat bezinnen, stuit bij deze leer onvermijdelijk op de vraag: heb ik wel een echte doop ontvangen? Ben ik wel wedergeboren? Ben ik wel een uitverkoren kind van God? En de doop die door de Here toch bedoeld is als een steun voor het zwakke geloof, kan aldus gemakkelijk ophouden een kracht te zijn, een kracht van Godswege.

Het was dan ook hierop dat de kritiek van de toenmaals bezwaarden zich richtte. Ze zeiden: je moet de doop niet bouwen op een veronderstelling. Je moet afzien van de innerlijk gesteldheid van het kind dat gedoopt wordt. Je moet enkel letten op de belofte die de Here gegeven heeft, en op zijn bevel.

Kijk, daar heb je nu die heilzame voorrang aan de Here: letten op zijn belofte en op zijn bevel. Hij heeft gezegd tot Abraham: Ik ben jouw God en de God van je kinderen. En dat woord is in het Nieuwe Testament herhaald: de belofte is voor jullie en voor jullie kinderen en voor allen die veraf zijn, zovelen als de Here erbij zal roepen. Bekende woorden die we telkens bij de doop van een kind horen. De oriëntatie is daarbij vóór alles op de Here gericht.

En de Here God beval Abraham niet om uitsluitend zijn uitverkoren kindertjes te besnijden, maar gewoon: zijn mannelijk nageslacht, all in. Daarom dopen we in het nieuwe verbond ook niet enkel de uitverkoren kindertjes (gesteld dat dat zou kunnen), – nee, die verborgen dingen laten we voor de Here. We dopen de kinderen der gelovigen, de kinderen der gemeente. En we klemmen ons daarbij vast aan de belofte die de Here voor hen gegeven heeft.

Hoe het er van binnen uit ziet bij die kindertjes, daar gaan we liever niet in zitten roeren. Wij geloven in de Heilige Geest. Die weet veel beter wat Hij met het innerlijk van kinderen (en trouwens ook van grote mensen!) aan moet dan wij. Wij oriënteren ons op de Here en zijn Woord.

Dit is toch wel een bevrijdend geluid. Ook voor vandaag nog wel. Dit is een standpunt waarop je van een hoop moeilijke dingen kunt zeggen: dat weet ik zo niet, één ding weet ik: de Here heeft zijn belofte gegeven, daar houd ik me aan, daar werk ik mee in de opvoeding van mijn kinderen.

¹⁾ Uitgesproken tijdens de leerdienst op zondagmiddag 12 augustus in de Ned. Geref. Kerk van Amsterdam-Centrum.

Een hoop moeilijke vragen zijn daarmee, nee, niet opgelost, ook niet het zwijgen opgelegd, maar in hun betrekkelijkheid onderkend. Zielkundige, opvoedkundige vragen. Laten knappe mensen zich daarover het hoofd breken, laten ze met wat ze vinden ons van nut zijn, maar één ding staat al vast: de Here is in zijn belofte getrouw. Daarom spreekt dit gezichtspunt eenvoudige mensen sterk aan.

Eenvoudige mensen. Ik bedoel niet: simplistische mensen. Ik bedoel niet de mensen die afgeven op christelijke opvoedkunde, enzovoorts. Nee, de eenvoudige mensen, die zulke studies heus de ruimte geven en toch op tijd weten te zeggen: ho, ho, hier moet de opvoedkunde over zwijgen, want dit moeten we aan de Here overlaten. Nog eens, de oriëntatie op de Here en zijn Woord, dat was en is de kracht van de vrijmaking.

Men heeft dit standpunt wel eens 'objektivisme' genoemd. Een jammerlijke term. Zeker, er zit wel iets begrijpelijks in. Want inderdaad worden we door deze leer uitgeleid uit de krachten van het subjektivisme, heilzaam weggehaald bij de verborgenheden van elkaars (en ook ons eigen!) zieleleven. Maar daarom is dit nog geen objektivisme. Dat is zo'n kille term, daar blijft zelfs geen dier bij in leven. Nee, weggehaald bij onszelf, worden wij op de Here geworpen. En de Here is geen objekt; het is zeer oneerbiedig zo van Hem te spreken.

Het is niet voor niets dat ik het objektivisme hier ter sprake breng. Want daar is de vrijmaking wel vaak in ontaard. En dat op twee manieren.

In de eerste plaats zo dat er zich wel eens een administratieve kilheid over het vrijgemaakte leven is gaan leggen. Een legalisme en een wetticisme. Een vrees ook wel om persoonlijke gevoelens en spontaneïteit in het leven met de Here in te brengen. Hou je maar aan de regeltjes (bijvoorbeeld van de kerkdienst), en alles komt goed.

En in de tweede plaats in deze zin een objektivisme, dat het aandringen op persoonlijke bekering achterwege blijft. Dat die bekering en wedergeboorte ook eigenlijk niet zo hoeven, want, nu ja, de belofte, nietwaar? Er kan met een gedoopte eigenlijk niets fout gaan, hoe hij ook leeft. Dat is dus wat de synode destijds vreesde, en die vrees is niet geheel ongegrond gebleken. Want medechristenen verbazen zich er nog wel eens over wat er op het gebied van de levenswandel of van het kerkelijke leven bij de (van oorsprong) vrijgemaakten wel allemaal niet mogelijk is.

Ik denk dat deze twee vormen van dit heilloze objektivisme over de beide huizen van de vrijmaking verdeeld zijn. Om iets nauwkeuriger te zijn: dat de binnenverbanders met het objektivisme van de eerste soort te kampen hebben: het al te kil-wettelijke, het administratieve van kerkordelijke en morele regeltjes, en dat de buitenverbanders met dat andere objektivisme te maken hebben: een libertijnendom, een vrijbuitigheid, een onverschilligheid voor kerkorde, maar ook soms voor zede en moraal.

En om nu een perspectief te bieden: het zou kunnen zijn dat als we aan beide zijden die duivel van het objektivisme uitdrijven, wij op een nieuwe wijze vrij komen voor elkaar.

Bij dat 'uitdrijven' denk ik niet aan tucht. De duivel waar we het nu over hebben, reageert niet op tucht. Hij zwemt altijd opnieuw door de grove mazen van dat net heen om zich dan onbespied te nestelen in elke nieuwe kerkvorm. Daarom is hier meer te verwachten van een geduldige hantering van de eerste sleutel van het Koninkrijk Gods: het Woord, in prediking, catechese en pastoraat.

Maar om nog even terug te komen op dat perspectief van zoëven: ik bedoel niet aan te sporen tot pogingen van opzettelijke toenadering tussen de twee kerken. Dat leidt er toch maar toe dat ouwe koeien uit de sloot worden gehaald en dat mensen hun eigen gewondheden gaan uitstallen. We moeten de nederigheid opbrengen om verliezers te zijn en de pijn van het verlies van elkaar ten volle uit te zitten, totdat de Here zelf ons geneest.

Ook hier geldt: „Zij gaven zich eerst aan de Here en pas vervolgens aan elkaar”. Inderdaad, laat er aan beide zijden een wedijver zijn in het voorrang geven aan de Here en zijn Woord. Hij zal zeker niet nalaten dat te zegenen.

Ik wil nu nog één ding aansnijden. Meer dan in de tijd van de vrijmaking ontmoeten wij nu op het christelijke erf onze baptistische broeders en zusters, die zoals U weet nee zeggen tegen de kinderdoop, of tegen de zui-gelingenbesprenkeling zoals wij zeggen.

Weet U wat hún kommentaar op de vrijmaking is? Als volgt: dat komt er nu van als je kinderen doopt! Bij het dopen van een kind móet je de wedergeboorte wel veronderstellen. En natuurlijk, dat geeft narigheid. Bij een volwassene wéét je zijn wedergeboorte. Dus wacht tot de volwassenheid met de doop!

Wat hiervan te zeggen? Zo'n reactie laat niet na indruk te maken, natuurlijk.

Toch zeggen wij óók tegen onze baptistisch denkende medebroeders en -zusters: bouw de doop toch evenzeer niet op een gekonstateerde wedergeboorte. Niet dus op een veronderstelde (bij een kind), maar ook niet op een gekonstateerde (bij een volwassene). Bouw ook bij volwassenen de doop op Gods belofte!

Want, nietwaar, laat ieder dat eens bij zich zelf nagaan: ook als je jezelf kent als een wedergeborene (en denk erom, dat is niet verboden hoor, om jezelf zo te kennen!), dan zijn er toch genoeg momenten dat je aan jezelf twijfelt. En dat zijn toch juist de momenten waarop je je doop nodig hebt!

Want nog eens, de Here heeft de doop gegeven als een houvast voor het zwakke, wankele geloof. Het sakrament is een wandelstok of een looprek. Maar als de doop nu gebouwd is op jÓuw beslissing, dan heb je bij twijfel toch niets aan je doop? Dan heb je het anker in het ruim van het schip gegooid in plaats van buitenboord. En ik ontken niet dat het daar binnenin het schip erg vast kan gaan zitten, maar het schip in de storm ontleent er toch geen vastheid aan.

Dus hebben wij als vrijgemaakten ook aan baptisten een boodschap. Wij schamen ons (ook) tegenover hen diep, dat het in de gereformeerde kerken juist op het punt van de

doop aan de kinderen tot een breuk gekomen is. Toch zeggen wij: de oorzaak daarvan lag niet bij de kinderdoop. De kinderdoop predikt ons luid en klaar, dat de Here in ons leven de Eerste is. Hij gaat voorop. Daarop reagerend zeggen wij nog eens te meer: „Wij geven ons eerst aan de Here en vervolgens aan elkaar, en aan de anderen, álle anderen”.

„Open Huis” Reformatorische Bijbelschool te Zeist

Op zaterdag 8 september a.s. hoopt de Reformatorische Bijbelschool te Zeist haar 13e kursusjaar te openen. De gehele dag zal er „Open Huis” zijn in het gebouw aan de Krakelingweg 10 te Zeist.

Vanaf 10.30 tot 17.00 uur is er gelegenheid om het gebouw te bezichtigen en staf, bestuursleden, docenten en studenten te ontmoeten.

Gedurende deze dag is er ook een bazar in de school waarvan de opbrengst bestemd zal zijn voor het werk van de Bijbelschool.

Om 14.30 uur is er een feestelijke bijeenkomst in de Oude Kerk (Ned. Herv.), 1e Dorpsstraat te Zeist, waarin het kursusjaar officieel geopend wordt. Er zal o.a. worden gesproken door drs W. G. Rietkerk, Ned. Geref. predikant te Utrecht en lid van de Raad van Advies van de school. Drs Rietkerk zal spreken over „vruchtdragen of succes hebben”.

Voor het Basisjaar van de 3 jaar durende opleiding en voor de één-jarige Vormingskursus hebben zich voor het kursusjaar 1984-1985 36 studenten aangemeld. De studenten volgen een opleiding tot o.a. godsdienstleraar/lerares, kerkelijk medewerker, evangelist e.d.

Vrienden van de Bijbelschool en belangstellenden zijn hartelijk welkom deze dag of alleen de middag-bijeenkomst, bij te wonen.

Het overleven der mensheid en onze politieke roeping tot kernbewapening (2)

Inleiding gehouden door Prof. dr A. Troost te Amsterdam op een openbare vergadering van de R.P.F.-kiesvereniging „De IJsselstreek” te Nieuwerkerk aan den IJssel op 10 mei 1984 met betrekking tot het onderwerp 'vrede en veiligheid'. Op vragen en kritiek, die door deze inleiding worden opgeroepen, wil prof. Troost graag ingaan.

7. Het dilemma van de autonome mens: liever rood dan dood, of omgekeerd.

De overheden zijn dus geroepen de rechten en vrijheden van hun burgers te beschermen met de zwaarmacht. Défensie; verdediging.

De communistische machten op aarde maken er geen geheim van dat zij zich geroepen achten hun levensorde, hun atheïsme over de hele wereld te verbreiden. Nog steeds zeggen ze dat en handelen ook dienovereenkomstig.

Vandaar dat ook het westerse humanisme, dat niet voor en boven alles vraagt naar Gods wil, nu voor het dilemma staat: rood of dood.

De zich autonoom achtende mens stelt zichzelf de vraag: wat wil je liever; wat is het leven je waard. Is het leven zonder de westerse mate van vrijheid voor mij nog de moeite waard of niet?

De één zegt dan: liever dood dan rood. Zonder onze vrijheid en onze westerse waarden hoeft het voor hem niet meer, en zo gingen ook tal van nederlandse Joden op 14 mei 1940 vrijwillig – soms samen met hun hele gezin – de zelfgekozen dood in: zelfmoord. Maar anderen zeggen: leven, hoe dan ook, geeft meer perspectief. Zolang er leven is is er hoop; liever rood dan dood; een levende hond is beter dan een dode leeuw.

Dit dilemma nu verdeelt de westerse mensheid in twee kampen. Het gaat inderdaad over de waardering van het leven. Niet slechts van de enkeling maar van nagevoegde de hele wereld.

Wat is de hoogste waarde: het leven zelf en als zodanig – dus wat we tegenwoordig noemen het 'overleven' – of het betrekkelijk vrije en democratische westerse cultuurleven?

8. De aardsgezindheid van het 'liever' in plaats van de gehoorzaamheid van Gods wil.

In Bijbels licht moet echter van

DOOR A. TROOST AMSTERDAM

deze twee kampen gezegd worden: „zij zijn aardsgezins”. (Phil. 3 : 19). Zij wegen af wat belangrijker is en wat ze liever hebben. Maar de primaire vraag voor mensen is dat niet.

Leven is in werkelijkheid niet het afgeknotte, aardse leven dat zich buiten de christelijke gemeenschap met God plaatst; maar die christelijke gemeenschap met God vergt van ons *het doen van Gods wil*. Dat is pas leven in de volle bijbelse zin.

Dat geldt ook voor de overheden in samenhang met hun volken.

Dat betekent dat de overheid haar zwaarmacht niet mag wegwerpen of verwaarlozen.

De ramp van de Tweede Wereldoorlog was voor een groot deel daaraan te wijten.

De socialistisch geïnfilterde democratieën hadden liever welvaart dan wapens, liever boter dan kanonnen, en werden zodoende onbekwaam de totalitaire ongerechtigheid tijdig in te tomen overeenkomstig hun roeping van Godswege. „Leven” en „het heil der mensheid” werden aardsgezind verstaan, apart van de goede verhouding met God.

9. Kan de overheid in onze nucleaire situatie nog haar taak vervullen van bescherming van recht en vrijheid met een atoomzwaard?

Wij beleven thans opnieuw zo iets. De les der geschiedenis is dat haast niemand die les leert. De *geestelijke en religieuze gelijkheid* van facisme en communisme wordt niet herkend omdat men ook in de christenheid het geestelijk onderscheidingsvermogen bezig is te verliezen door aardsgezindheid.

Wij zullen ons dus nogmaals moeten bezinnen op wat er nu

werkelijk op het spel staat in de huidige spanning tussen de machtsblokken op aarde en de vraag stellen: wat blijft er in deze situatie over van de taak van de overheden om het recht op aarde te bestellen en om het recht en vrijheid te beschermen. Na een atoomoorlog is er immers geen leven meer over, en dus ook geen recht en vrijheid. Die het atoomzwaard opnemen zijn er zelf door vergaan.

10. De situatie van Abrahams offer van Izak, en de religieuze dieptedimensie van leven en dood.

Leven en dood van de hele wereld staan thans op het spel. Dat was voorheen niet zo. Toen moesten vaak wel grote offers van welvaart en mensenlevens gebracht worden opdat de overlevenden rechtvaardiger en menselijker konden leven: maar dat is nu anders.

Het betekent dat nu de onderste steen boven komt. Dat nu de wil van God voor de volken met hun overheden tot op de bodem toe zichtbaar wordt. Het komt nu aan werkelijk op God vertrouwen. Op die God die Zijn beloften verbonden heeft aan Zijn eis. Wij staan nu weer in de situatie van Abraham die, tegen alle „moraal” in, zijn zoon moest offeren op Gods bevel. Wij staan nu voor het gebod van Christus die zegt: Wie zijn leven zal willen behouden die zal het verliezen”, dat wil zeggen: wij staan nu voor de keuze of wij ons menselijk leven willen beleven als leven in gehoorzame liefdesgemeenschap met God, danwel of wij op aardsgezinde, humanistische wijze ons leven en het leven der mensheid tot hoogste waarde verklaren, en er dan in vrijheid over willen beschikken. Liever rood dan dood, of omgekeerd. Maar in Bijbels licht mag dit niet. Leven of dood krijgen nu die dieptedimensie van echt leven, of echt dood zijn, dat wil zeggen, *in Christus*, d.w.z. in gehoorzaamheid leven en sterven, of *buiten Hem om* biologisch leven en sterven.

De vraag van het overleven der mensheid opent nu haar religieuze diepte.

Wat is dat „overleven” van ons mensdom waard buiten het leven in Christus?

11. Geen vereenzelviging van onze argumenten met die van onze wereldse bondgenoten.

Persoonlijk kan ik de militaire en politieke betekenis van het thans besluiten tot plaatsing van nieuwe kernwapens in Nederland niet overzien.

Best mogelijk dat er nog verschillende varianten van zulk een besluit mogelijk zijn. Maar de grote lijn is duidelijk. Als christenen van de R.P.F. kunnen en mogen wij ons *niet vereenzelvigen met de aardsgezinde argumenten van vóór- of tegenstanders der kernbewapening*.

Want wat thans in de concrete afweging van offer en belang op het spel staat, is veel meer dan aardse vrijheden en democratische rechten, veel meer dan godsdienstvrijheid of soevereiniteit in eigen kring.

De spreuk van Prediker 9 : 4 „beter een levende hond dan een dode leeuw”, gaat niet meer op wanneer leven en dood van alle mensen en van hun eventuele nageslacht, met een eeuwigheidsdimensie, een geestelijke diepte van de gemeenschap met God op het spel staat. Dat is nu het geval in de verdediging van de restanten van onze wettelijk vastgelegde geestelijke vrijheid in de westerse wereld.

Het is Gods wil voor de volken met hun overheden deze rechten en vrijheden te beschermen tegen een geestelijke vijand die met alle geestelijke middelen, ook met alle soorten van wapens ons leven, ons echte leven, ons leven in Christus, ons eeuwig leven bedreigt.

Dat staat op het spel als wij onder de oppervlakte van een militaire en politieke strijd te doen hebben met de communistische wereldmacht, die vóór alles een *geestelijke* macht is.

12. Relatief, maar reëel verschil tussen Westers-humanisme en Russisch-communisme.

Men zal vragen of dan het zogenaamde kapitalistische Westen niet evenzeer een geestelijke bedreiging inhoudt en of dat niet evenzeer tot een anti-christelijke macht geworden is.

Ik denk inderdaad dat dit zo is, met dien verstande dat het woord 'evenzeer' strikt genomen niet geheel juist is.

Er is bij alle goddeloosheid en aardsgezindheid van het Westen, ook van het officiële Westerse christendom, nog heel veel merkbaar van Gods algemene goedheid voor deze wereld. Vroeger noemde men dat – met een wat aangevochten term – 'gemene gratie'. Dat betekent in de praktijk dat de goddeloosheid van het Westen nog niet die diepte en die

totaliteit en die radicaliteit heeft als in de communistisch beheerste wereld. Inderdaad, het verschil is maar relatief, maar het verschijnsel van de zogenaamde democratische rechten en vrijheden en zogenaamde mensenrechten is toch een teken van Gods goedheid, van Gods bewarende en beschermende leiding waardoor het leven in het Westen nog volop de burgerlijke vrijheid heeft om in Christus geleefd te worden. De Evangelie-verkondiging bijvoorbeeld, en de christelijke opvoeding, is nog in belangrijke mate vrij.

13. Afschrikking met kernwapens een plicht der dankbaarheid. Afschrikking is ongelooftwaardig zonder bereidheid tot gebruik.

Dat alleen reeds verplicht ons tot de dankbare gehoorzaamheid, ook tot de politieke gehoorzaamheid om ten koste van zeer grote offers deze vrijheid te verdedigen door de vijand af te schrikken met zoveel of met zulke wapens, dat hij zich er voor wachten zal zijn machtsgebied nog verder uit te breiden. Daarom heeft het ook geen zin, ja is het gevaarlijk om te zeggen: wij willen de kernbepapening wel om af te schrikken, maar... niet om echt te gebruiken.

Als wij op dat standpunt staan is ons hele nucleaire defensie-apparaat waardeloos, omdat het dan ongelooftwaardig is.

14. Christelijk-politiek spreken over kernbepapening mag niet aardsgezind (Phil.3:19) zijn.

Het voornaamste wat ik wilde zeggen is: laten wij niet aardsgezind zijn in onze argumenten voor of tegen de kernwapens. Laten we voorzichtig zijn dat we ons niet aanpassen in ons spreken en denken bij deze wereld, voorzover die op andere gronden ook tot de zelfde conclusie komt n.l. dat we ons adequaat moeten verdedigen.

Als ook wij, evenals zij, spreken over democratie, over mensenrechten, over vrijheid, over vrede, dan moet nochtans ons denken en geloven anders zijn; dieper en bijbelser. Wij mogen blij zijn dat God ook aan vele ongelovigen in deze wereld nog wijsheid en dapperheid schenkt en besef van de hoge waarde van vrijheid en gerechtigheid; maar daarom mogen wij hun niet gelijkvormig worden. Leven en dood lijken op het uiterlijke en eerste gezicht voor alle mensen gelijk, maar ze zijn het in wezen niet.

Daarom is het christelijk-politiek

spreken over de grote vragen van leven en dood die nu in de bewapeningskwestie aan de orde zijn, anders dan het humanistische of pragmatische spreken, ongeacht of we in de praktijk tot dezelfde beslissingen zullen komen of niet.

15. Aanvaarden van is nog geen vertrouwen op kernwapens. Het onbijbelse vertrouwen op God van wie de weg der middelen niet willen gaan, in de weg der gehoorzaamheid.

Het is niet waar dat christenen die de kernwapens aanvaarden, nu ook hun vertrouwen op die wapens stellen en er het heil en de welvaart der wereld van verwachten.

Het is valse profetie daartegenover de schijnvrome eis te stellen dat we moeten vertrouwen op God die ons ook onder een Communistisch regiem bij het geloof kan bewaren, en die ons ook zonder 't atoomzwaard wel kan behoeden tegen de communistische macht.

Het is zeker waar, maar het is wel dezelfde redenering als die wij kennen uit dat ongehoorzame vertrouwen dat geen inenting, geen medicijnen, of operatie, of brandverzekering wil. Neen God wil dat wij de middelen die Hij geeft zullen gebruiken voor de instandhouding van ons leven, maar dan ook van ons leven in de volle en diepe zin van het christelijke, eeuwige leven.

Dit geldt ons niet alleen persoonlijk, maar dit is Gods wil ook voor de volken in bond met hun overheden. Alleen in deze weg der geloofs-gehoorzaamheid komt het waarachtige „overleven”, eventueel door de wereldbrand van het laatste oordeel heen.

Wie helpt helpen?

Zoals de meeste Opbouwlezers weten heeft l'Abri, naast Eck en Wiel, een pand in Utrecht aangekocht (Kr. Nieuwe Gracht 90) om studenten en andere belangstellenden met het evangelie in aanraking te brengen. Er is al geweldig veel werk verzet om het huis voor de opening op 13 oktober klaar te maken. De komende 5 weken zal er nog erg veel moeten worden gedaan. Maar nu komt het: er zijn ook nog heel veel dingen nodig om de huishouding in vorm te krijgen. Wie heeft wat over in zijn

(haar) huis om de zaak (letterlijk) op poten te zetten? Er is keus genoeg. Er zijn nodig:

Keuken

borden (platte, diepe, ontbijt, dessert) kop en schotels, soepkoppen, mokken, pannen (grote en kleine, van allerlei soort), vorken, lepels, messen, theelepels, opscheplepels, theepotten, koffiepotjes, melk- en suikerpotjes, broodplank, broodmanden, boter-vloot, schalen, broodmes, houten lepels, 1 gasfornuis, 1 koelkast, liefst plm. 0.90 m. hoog.

Voorruimte voor bijbelstudie

3 tafels van liefst plm. 0.90 x 1.10 m., 12 stoelen.

Achterraimte studiecetrum

6 stoelen, studietafel (of hout om die zelf te maken).

Eetruimte

4 tafels, 24 stoelen.

Woonruimte

2 bankstellen (liefst bruine tint skai), 8 stoelen.

Verder:

keukenhangkastjes (8 stuks van plm. 50 x 60 cm), lampen van allerlei soort, sierpleister of wandbekleding (456,40 m² wand), tafellakens,

Gordijnen

4 st. 4.00 x 3.00
2 st. 7.00 x 3.00
2 st. 2.00 x 3.00
2 st. 2.50 x 3.00
1 st. 7.00 x 1.50
1 st. 2.00 x 1.50
1 st. 14.00 x 3.00
2 st. 4.00 x 3.00
1 st. 10.00 x 4.00
totaal: 242.50 m²

Vloerbedekking

5.00 x 5.00
4.00 x 2.50
6.00 x 3.00
6.00 x 4.00
7.00 x 3.00
totaal 98.00 m² 3e etage.

4.00 x 2.50
2 st. 5.00 x 6.00
8.00 x 3.00
totaal 94.00 m² 2e etage.

4.00 x 2.50
6.00 x 6.00
7.00 x 4.00
7.00 x 3.00
totaal 95.00 m² 1e etage.

11.00 x 6.00
5.00 x 6.00
8.00 x 5.00
totaal 136.00 m² begane grond.

Voor de keuken

16 m² vloertegels of vinyl,
18 m² wandtegels.

Zo mogelijk ontvangen we al deze gebruikte spullen (nieuw is ook welkom) graag in neutrale tinten (bruin, beige, groen, zachtgeel etc.).

Als er lezers zijn die tijd over hebben en kunnen helpen met de werkzaamheden in huis, worden ze met gejuich begroet. Er moet ook nog 8 m³ vuil uit de tuin worden verwijderd en de tuin

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 45,- per jaar of f 24,- per halfjaar.
Buitenland f 55,- per jaar of f 70,- per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

moet zich nog helemaal ontwikkelen.

Wilt u voor grote stukken in elk geval kontakt met ons opnemen? Dit om te voorkomen dat er b.v. plotseling 30 bankstellen voor de deur staan!! Brengt u de spullen zelf naar Utrecht?

Voor inlichtingen en overleg:

H. Blaauw, Wezep,
tel. 05207-4511

G. H. Anneveldt-Scholten,
Schoonloo (Dr.)
tel. 05925-311

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Utrecht

Ds M. R. v. d. Berg van Groningen heeft het door de kerkeraad op hem uitgebrachte beroep aanvaard.

Maassluis

Het adres van de Nederlands Gereformeerde Kerk te Maassluis is thans: L. Douw, Spechtstraat 122, 3145 XM Maassluis, tel. 01899-17974.

Stichting Jeugdzorg en Maatschappelijk Werk

In het ingezonden stuk van de Stichting voor Jeugdzorg en Maatschappelijk Werk van de

Nederlands Gereformeerde Kerken, inzake de te geven cursus toerusting, opgenomen in het blad d.d. 10-8-'84 is per abuis een verkeerd telefoonnummer vermeld.

Het telefoonnummer van mevr. van der Leun-Goedhart moet zijn 03405-61107, dus een 6 voor het eerst genoemde nummer. Wilt u daar voorzover nodig goede nota van nemen!

Aan alle eerstejaars theologiestudenten

Op D.V. 15 september 1984 begint het nieuwe seizoen voor de Theologische Studie Begeleiding (TSB). Deze begeleiding is opgezet vanuit de Ned. Geref. Kerken en bedoeld voor studenten theologie uit deze kerken, die aan de verschillende fakulteiten en hogescholen theologie studeren.

Momenteel doen de meeste dat aan de 'Theologische Hogeschool der Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland' te Apeldoorn. Daar worden ook de TSB-vergaderingen gehouden.

De TSB beoogt:

- een aanvulling te geven op de studie vanuit de Ned. Geref. Kerken;
- de kontakten tussen de studenten en de kerken te bevorderen;
- de kontakten tussen de studenten onderling te bevorderen.

Gedurende het cursusjaar (sept.-mei) zijn er 9 bijeenkomsten (op

zaterdag) onder leiding van de predikanten drs H. de Jong, drs O. Mooiweer en drs H. Smit. De vergaderingen bestaan altijd uit twee gedeelten nl. preekvoorstel van één van de studenten plus bespreking en lezing plus discussie. Eén keer per jaar wordt een zgn. exegesedag gehouden. We buigen ons dan een zaterdag lang over een bijbelboek of -deel. In de maand mei is er altijd het TSB-weekend. Naast de vaste onderdelen (preek en lezing) is er dan extra gelegenheid de onderlinge kontakten te verstevigen.

We beginnen dit seizoen dus op 15 september aanstaande. Bij deze bijeenkomst zal er een extra hartelijk welkom zijn voor de 'nieuwelingen'. Dat zijn de mensen die dit cursusjaar beginnen met de studie theologie of zich daarop gaan voorbereiden via de zgn. Vooropleiding.

Deelname aan de TSB is geen vrijblijvende zaak. Van elke Nederl. Geref. theologiestudent wordt verwacht dat hij/zij zich actief bij het TSB-werk laat betrekken.

Je kunt je als TSB-deelnemer opgeven door te bellen of te schrijven naar de sekretaris van het TSB-werk: Paul Kurpershoek, Germanenlaan 148, 7312 JC Apeldoorn, tel. 055-558653. De deelname is kosteloos.

Wie zich voor 13 september '84 aanmeldt, ontvangt nog het materiaal voor de TSB-bijeenkomst van 15 september 1984.

Programma Theologische Studie Begeleiding 1984/'85

(wijzigingen voorbehouden)

- 15 sept. 1984: Preek van Paul Kurpershoek over Gen. 49 : 8-12; lezing van drs H. Smit over „Het beroep op de Heilige Schrift in de Ethiek”.
- 13 okt. 1984: Preek van Alex Boshuizen over Luc. 18 : 18-27; Lezing van drs O. Mooiweer over „De binding aan de belijdenis vanuit de historie belicht”.
- 17 nov. 1984: Exegesedag over Hand. 7 o.l.v. drs H. de Jong.
- 8 dec. 1984: Lezing van ds W. G. Visser over „Apocalyptiek” (m.n. bij Daniël); Preek van Johan Langelaar over art. 13 NGB.
- 19 jan. 1985: Preek van Chris de Jong over Richt. 7 : 1-8; lezing drs H. Smit over de „God-is-dood-theologie” (met een toespraak naar D. Sölle).
- 16 febr. 1985: Preek van Frank Brintjes over Hebr. 4 : 14-5 : 3; Lezing van drs O. Mooiweer over H. Jonker, „Theologische Praxis”.
- 16 maart 1985: Preek van Bennie Eikelboom over Zondag 45 HC; Lezing door drs H. de Jong: „Verantwoording van 'De Twee Messiasen'”.
- 13 april 1985: Lezing van drs A. M. van Leeuwen over „Het einde der wet”; Preek van Tjeerd Baron over Psalm 1.
- 17 t/m 19 mei 1985: TSB-weekend. Preek van Jan Michiel de Groot over 2 Petr. 3 : 3-7; Lezing van de heer C. Huizinga over „Diakonaat in een tijd van economische teruggang.

Hulp in de huishouding gezocht

voor de woensdagmorgen van 9-12 uur

door mevr. Van Doornen, Prins Hendrikkade 147, Amsterdam.

Wist U dat

Evangelische Camping

„t BELOOFDE LAND”

in het voor- en najaar groepsaccommodatie ter beschikking heeft?

Denkt U eens aan ons voor koffiebarweekend, reünie o.d. Vraag folder.

Bosweg 17 — 3781 NG Voorthuizen

PLAATS

UW FAMILIEBERICHTEN

IN DIT BLAD !

Keuze uit meer dan

1000

geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)

beweging '84

REFORMATORISCH WIJSGERIG INFORMATIEF

De inhoud van het augustusnummer van

beweging

bestaat uit:

drs. ir. S. Strijbos	— Medische macht en medische ethiek
drs. M. H. van Lieburg	— Reformatorische traditie — geneeskunst en geneeskunde
prof. dr. ir. J. H. van Bommel	— De computer als denkgereedschap van de arts
D. Tavenier / H. Meissner	— Geneeskunde en filosofie, een uitdaging

Antwoordstrook - Opsturen in open ongefrankeerde enveloppe aan Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte, Antwoordnr. 33, 3600 VB Maarssen.

Ja,

☐ ik neem een kennismakingsabonnement op Beweging 1984 (f 10,— per jaar)

☐ Noteer mij als abonnee op Beweging 1984 (f 25,— per jaar)

Naam:

Adres:

Postcode: plaats:

Oph. 4

**BEWEGING
geeft
HOUVAST !**

Aansluitend op het themanummer van **BEWEGING** volgens nevenstaande advertentie, vindt op 22 september (10.00-16.00 uur) een conferentie plaats over

Nieuwe medische ethiek

- Sprekers: — prof. dr W. K. van Dijk (psychiater)
— prof. dr. W. H. Velema (theoloog, ethicus)
— mr. E. N. Bouwman (juridisch adviseur Nederl. Patiëntenvereniging)
— drs. ir. S. Strijbos (filosoof)

Plaats: Vergadercentrum 'De Houtrust' te Hooglanderveen (bij Amersfoort) (voor vervoer vanaf station Amersfoort wordt gezorgd)

Informatie: Stichting voor Reformatorische Wijsbegeerte
Postbus 1149
3600 AC Maarssen
tel. 04465-60945/69192

- Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur ter drukkerij zijn.
- Advertenties met een foto of tekening 1 week voor verschijning van dit blad!